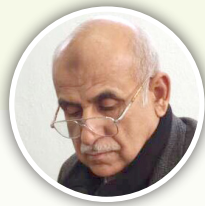




فہ لسه فا ئیکپارچه یا هه بوونئ

د شعرا جزیری دا



محهمه د ئەمین دۆسکی

شعرا مه لایئ جزیری نه وه کی شعرا هه ر شاعره کییه، ژ بهر کو گه له ک تا و چه ق ژئ دچن، ئەم دشیین بیژین گه نجینه یا رامانیت فه شارتیه، پیدفیه ب شه ره زایه کا ته کۆز لئ بهیته فه کۆلین، دا بگه هه نه وان لۆلۆ و جه وه ره ئت تیدا، لئ ده ما دهیته خواندن، موزیکا په یقان و جه رسا رتم، و لیکه اتنا کیش و سه روایان خواندقایی مژویل دکهن، و ئەو خو شیی ژئ دبینت دهیلت پیقه مژویل بت و پاش هه رزا خو نه ده نه سه ر رامان و مه به ستیت تیدا فه شارتی، لئ ده ما فه کۆله ر خو داده یلیته ده ریایا رامانان دبینت ل هندا فا عه سمائی شعری ب په نگه کئ دییه، و مه به ست و رامان ستیریت عه سمانه کی دی نه، و ژ قئ شو فقه کرنا قئ شعری ئەف راستیه دی رۆهن و ناشکرا بیت، و خوانده فاین هیژا دی گه هیته قئ راستیی و پئ شاد بیت:

- ۱- سرپرئ وہ حدت ژ ئەزەل گرتی یە هەتتا ب ئەبەد
واحد و فەردە ب ذاتی خوە وی نینن چو عەدەد
- ۲- د قیدەم دا ئەزەل و عەینی ئەبەد هەردو یەکن
سەرمەدیەت وە دخوازت نە ئەزەل بت نە ئەبەد
- ۳- فەرقە واحد ژ ئەحەد لئ د مەقامی یەمەدی
ب حەقیقەت کو یەکن هەردو چ واحد چ ئەحەد
- ۴- یە کە دەریا تو بزەن قەنج چ مەوچ و چ حەباب
د ئەصل دا کو حەمی ئاقە چ ئاف و چ جەمەد
- ۵- ئافتابی ئەحەدیەت د خوەدا گرتی یە کەون
نەکو عەوەک هەیه لئ گرتی یە چەهقیین مە رەمەد
- ۶- حوسنی ذاتی بوت و لاتان ژ جەمالا یەمەدە
ژ مثالی صەنەمی وەھ کو تەجەللایا صەمەد
- ۷- غەیری دەریا نییە صەحرا ب حەقیقەت ئەمما
ژ رووی کەیفە کو ئەف ئاقە بووی شووبی زەبەد
- ۸- (کل یوم هو فی شان) نەبی غافل ژئ
هەر پەیاپەری ژ شوونان دکرت فەیز و مەدەد
- ۹- گەر دئادەم بدیا سرپرئ علم ئیلسی
(حینما أبصره کبر حیناً و سجد)
- ۱۰- چ زمان و چ مەکان و چ جەهاتن چ حودود
چ مەقادیر و تەفاصیل و حسابن چ عەدەد
- ۱۱- چ مونافات و لوزوومن چ قیاس و چ مثال
ئەف چ تەولیدە چ تەرکیبە چ رووحن چ جەسەد
- ۱۲- سەر ب عەجزی ددرت قووەتی دەرراکەیی ما
(رجع القلبُ کلیلا و متی قام قعد)
- ۱۳- حیرەت و عەجزە سەرئەنجام د بابی نەظەری
(کی بخالق نظرِ قاصر مخلوق رسد)
- ۱۴- گوفت و گووی مەعرفەت چەندی مەلا پەیدا بکی
گەوہەرا مەعرفەتی ناگەهتی کەس ب خەرد^(۱)

رامانیٔ پەشقان:

وہ حدت: مەبەست (وحدة الوجود)ە کو دبیتە

ئیکپارچەکا هەبوون، ئانکو هەبوون ئیکە نأتتە پارچە کرن
دگەل مشەیا رەنگ و جوړ و نژادا، و مشەیا تشتان هەر
ئیکبوونە، و ئیکبوون هەر مشەییە، و یئ سەحبکەت مشەین
ئەو هەر ئیکبوونی دبیت. (۲)

ئەزەل: ئەو دەمە یئ دەستپیکا وی نەدیار و نە راددە

سر: نەینییە، لئ وەک زاراقنی سوڤیگەری دبیتە ئەو تشتی

خودی قەشارتی و مەخلووق ب سەرهلنەبووی، قیجا سرپرا
مەخلووقی ئەو سرپرا یا خودی بی هەفگین (واسطە) ب
سەر هلدبت، و سرپرا خودی ئەو سرپرا یا تنا خودی ب سەر

هەلدبت و دزانت. (۱)

شعرا مه لایښ
جزیری نه وه کی
شعرا هره
شاعره کییه، ژ
بهر کو گه لکه
تا و چه ق ژي
دچن، نه م دشین
بیژین گه نجینه یا
رامانیت
فه شارتیه

(حینما ابره): ده مئ نه و دیتی یان چافئ
وی فئ که قتی.
(کبر حینما): ده مه کی ته کبیرا راهیلان، نانکو
د گوټ: (الله اکبر).
(سجد): دا سه ری خو دانت.
(مکان): جه.
(جهات): کوما (جهه) ه، نانکو سه مت.
(مه قادی): کوما (مقدار) ه، نانکو چه نده ک.
(ته فاصیل): هویرکاری.

(منافات): کوما (مناف) یه، نانکو: نه وه ک.
(لزوم): کوما (لازم) ه، نانکو پیډفیه، قیابت.
(ته ولید): کو مبونو لایه نئ هه ستی و لایه نئ عه قلیبه ژ
بو په یداکرنا خو شیی ژ جوانیی د کریرایټ سو فی دا.
(ته رکیب): پیکه اتوو، یان لیسوارکر، یان ئیخسته نئیک.
عه جز: نه شیان.
قووه تئ ده رراکه: هیزا هزری یا وه رگرتنا رمان و
تیکه هان.

(رجع): زفری.
(القلب): دل، ل نک سو فیان دبیته نه و نا فئ هه می
مه قامیت باطنی ب خو فه دگریت، یان نه و جه وهه ری
نوورانیبه یئ دکه فیه د نا فبه را رووحئ و نه فسئ دا، کو
مرو فایه تی پی بجه ده یټ.
(کلیل): وه ستیایی.
(متی): که نگی.
(قام): رابوو ژ بیان فه.
(قه عه د): روینشت.
(حیره ت): حیبه تیوون.
سه رنه نجام: نه نجامئ دویمایی.
بابئ نه ظه ری: بابه تئ دیتنئ.
(کی): (فارسی) یه، نانکو که نگی.
(بخالق): (فارسی) یه، نانکو ب چیکه ری.
(نظری قاصر): (فارسی) یه، نانکو: دیتنا ب کیماسی.
گوفت و گوو: (فارسی) یه، نانکو: دان و ستاندن.

مه عریفه ت: زانین.
(خره د): (فارسی) یه، نانکو، عه قل، ب پرکا
مه جازا دبیته زانین ژ بهر کو جه زانینایه.

شرو فیه کرن:

۱- به یتا ئیکئ: دبیژت نه و نه نیسیا خودئ
حه ق ل نک خو فه شارتی و نیشا چیکریان نه دای
ده رباره ی ئیکپارچه یا هه بوونئ (وحده الوجود)،

وه حده ت:
مه به ست (وحده
الوجود) ه کو
دبیته ئیکپارچه کا
هه بوونئ، نانکو
هه بوون ئیکه
نا ئیته پارچه کرن
دگه ل مشه یا
ره نگ و جوړ و
نژادا

کری، نانکو بئ ده سټیکه کا دیار کری.
نه به د: نه و ده مه یئ دویمایی نه دیار کری و
نه راده کری.
واحد: ئیکه، نا فئ خودیبه، و د فه لسه فا هژماری
دا، نه و نه مره یه یا کو نه ل پاش و پیشت وی
هه بن.
فهر د: کت، نا فئ خودیبه، نه و ژماره یه یا رامانا
ته نیایټ دده ت.
عه ده د: ژماره.

قیده م: ده مئ چو نه بوون (عدم) ل پیش نه هه ی.
فهر قه: جوداه ی هه یه.
نه حه د: نه و ئیکه یان چو ژماره بو نه بن، نانکو هزاره ک
نه ل پیش و نه ل پاش هه بت.
مه قام: نه و حاله ته یئ بو مرو فئ به رده وام دمیت، نانکو
مرو ف به رده وام تیده دمیت، فه یلسووف کیر کهارد دبیژیتئ:
"ده مئ بئ دویمایی"، و گو هو ژین یا تیدا هه ی، کو ئیک ژ
مه قامه کئ بچیه مه قامه کئ بلندتر. (۳)
صمد: نه وه یئ چیکری قه ستا وی دکه ن ژ بو بجه ئینانا
پیډفیټ خو، لئ ژ لایټ زمانی فه دبیته نه و تشتا مصمت،
نانکو نه یئ قالا.

حه باب: نه و په قلکن بیټ ب سه ر نا فئ دکه فن.
نا فتاب: (فارسی) یه، نانکو: حه تاف، روژ، رو ناهیا روژئ.
نه حه د به ت: نه بوونا ژمارا و پارچه بوونئ، و دخوازت
شوین و شینواریت ناف و سالو خه تان نه بن. (۴)
بوت: به بکه ر (صنم).
لات: خودا وه نده کئ عه ره بان بوو به ری ئیسلامئ
دپه رستئ، نه خاسمه ل باژرئ مه ککه هئ و ده ورو به ریت وی،
و دگو تن: نه و خودا وه ندا (مناة) کچین خودا وه ندا (العزی)
یئ نه، و هه ر سئ خودا وه ند کچیت خودئ نه.
مثال: نمونه: میناک.
ته جه لا: تئ خو یابوون.
صه حرا: بیابان.
که یف: هه بوونه که فالاتیټ و جهی د خو دا قه بیل دکه ت

وه ک ستیر و نه خته ران، به لئ هه بوونه کا دی یا
هه ی فالاتیټ د زاتی خو دا قه بیل ناکه ت، به لئ
دو یفه لانکیټ قه بیل دکه ت و د تشتیت دی ژیدا
وه کی سالو خه تان. (۵)
کل یوم هو فی شأن: هه ر پوژه کئ نه و د
کاروباره کی دابه.
په یابه ی: به رده وام، ل دو یف ئیک.
شوونوون: کاروبار.

لات:

خوداوه نده كى
عهره بان بوو
بهرى ئىسلامى
ديه رستى،
نه خامسه ل
باژيرى مه ككه هى
و ده ورو به ريت
وى

خو چه ند سالوخه تن، وه كى: بجهنينا پيدفيتت مه خلوقى و نه ژيكرژيكيوون و نه زيده بوون و ك د سوره تا (الاخلاص) دا هاتى، (قل هو الله أحد الله الصمد لم يلد ولم يولد)، ئانكو: (ئهى پينغه مبه ربيزه وان: خودى ئيكه، خودى نه پارچه دبت و نه زيده دبت، و نه بوويه و نه دبت).

به لى ل دويق راستيا فله سفا سوڤيگه رى ههردو نمره (واحد) و (احد) ئيكن و د بن ههڤكويفن، (واحد) هه ر (احد)ه، و (احد) هه ر (واحد)ه، و ئه فه ژ سالوخه تيت خودى حه قن.

4- د قى به يتيدا نموونه كى بو مه قامى صه مده دى دئيت، ئه و مه قامى (زات) تيدا دبته ئيك و سالوخه تيت وى ژيك جودا دبن، و دبنت كو ئه و گوهورين يا د ده رياريتدا چيدبن، شروفه كنه كا دورستا راستيا (زات) ئى حه قه، ژ به ر كو: ده ريار ئيكه و ئه و پيل يى دكه قنى و په قلكا چيدكه ن وى ناگوهورن و بكه نه تشته كى دى و هه ر دميت ئاف، قيجا ئاف وه كى خو ب ت يا قه رسى بت و بيته جه مه د، هه ر ئافه.

ب قى نموونه يى جزيرى دقتين بيژت: خودى حه ق هه ر خوديه و ئيكه و ب سالوخه تيت نه ئيك و دو و زيده تر نابيته پتر.

5- ئه حه دبته ت: دبته دياربوونا زاتى خودى يى ئيكانه، بىي تيدياربوونا (99) ئافان و پتر ژ (300) سالوخه تان، ئانكو: دياربوونا زاتى وى يى حه ق، و ئه گه ر گوڤا (واحدبته) هينگا دا ئاف و سالوخه ت د گه لدا

بن، و روناھيا قى راستيىن هه مى هه بوون يا فه گرتى، به لى پا ئه م مروڤ قى راستيىن نزانين، و نه زانينا مه ژى ژ به ر وى نينه كو عه وره كى ئه ف راستيه داپوشيه و ل به ر چاڤيت مه به رزه كريبه به لكو چاڤيت مه ب خو كوليبا نه زانينا يا كه قتيى و ئه م ئيدى وى راستيىن نا بينن.

6- د قى به يتيدا؛ باب تا (الالتفاتة) يا ره هو انبيژى (البلاغه) بكاردئيت، و روويى خو ژ بابته ئيكاچارچه يا هه بوونى (وحدة الوجود) فه دگوھيزيته بابته ن عشقا ئيه تىامى كو ريبازا وى يا سوڤيگه ريبه و دبئزن: جوانيا وان دلبه ريت ئه قينداريت جوانين ئه و بو خو كرينه بوت و خوداوه ند و دپه ريسن ژ جوانيا (صمد)ه، خوداين (واحد واحد)، ئانكو په ريسنا وان هه ر بو وييه، ئه و ئه قيندار وى د

هه بوون يا فه گرتى هه ر ژ وى ده مى ده ستىكا وى يا نه ديار و ئاشكرا هه تا كو وى ده مى دويماهيا نه ديار و ئاشكرا كرى، ما وه كى ده م ژ زفرينا تشته كى ژ هه بوونى چيدبت وه كى ئه خته ره كى يان هه يقه كى، وه كى په يدا بوونا روژ و مه ه و سالان ژ زفرينا عه ردى ل دوور خو و ئه خته ران و زفرينا هه يقى ل دوور وى، وه سا ديار دبت كو مه به ستا جزيرى سه رمه دبته ته، كو دبته ته وه ده مى

نه بوون نه ل پيش و نه ل پاش، كو تنى زاتى خودى حه ق فه دگريت، و تنى ژ هه ژى وييه، پى به يته سالوخه تان، كو هه بوونا ئيكييه (الوجود الاول)، پاشى زاتى خودى ل دويق زانستى شريعه تى ئىسلامى كو ل نك سوڤيان دبته (علم الورك) سالوخه ت ده ت، و دبئزت: ئه و ئيكه، به لى ئه و ئيكه يا نمره يه ك نه ل پيش و نه ئيك ل پاش، و كته، به لى نه ئه و كئا كو ما خو هه ي، يان ژ كو مه كى فه ده ر بووى.

2- به يتا دووى: دبئزت د كه قن دا، ئانكو:

ل وى ده مى چو نه بوون (عدم) ل پيش نه هه ي، ئانكو نه ديار، ئه زه ل و ئه به د هه ردو ئيكن، ژ به ر كو هه ردو ژ زفرينا هه بوونا دووى (الوجود الثانى) چيدبن، و هه ردو چيكرىت خودى نه، و دويماهى بو هه به كو نه ميت، ژ به ر كو ده مى هه بوون ژ ئاف بچت ده م ژى دى ژ ئاف چت، ئه فه چاره نڤيسى هه بوونا دووييه، هه ر وه كى قورئانا پيروژ دبئزت: "كل شي هالك الا وجهه" (6)، ئانكو: (هه ر تشته ك دى ژ ئافچت ژ بلى وى).

به لى پا ده رباره ي هه بوونا ئيكيى باوه ريبه كا جودا

يا هه ي، ژ به ر كو ب سه رمه دبته تى ده يته سالوخه تان، كو دبته ليكدانا ئه زه ليه تى ده مى نه بوون (العدم) نه كه قيته دويماهيا وى، هه ر وه كى دبئزت: هه بوونا خودى نه عه ده م ل پيشه و نه ل پاشه، ژ به ر كو زاتى وى زانه كى سه رمه دبته، و راستيا سه رمه دبته تى وى چهندي دخوازت، ژ به ر كو تنا سالوخه تى زاتى خوديه، كو دبته هه بوونا ئيكيى. (الوجود الاول).

3- (واحد) يا جودايه ژ (احد)ى، به لى ئه و

جوداهى تنى يا د مه قامى صه مده دى دا، ژ به ر كو (صمد) نه (زات)ه به لكو سالوخه تى (زات) ييه، يى كو نه يتته پارچه رن يان هژمار بو به يتنه دانان، وه كى (1) و (2) و (3)، به لى (صمدية) ب



به يتا ئيكيى:
دبئزت ئه و نه ينيا
خودى حه ق ل
نك خو قه شارتى
و نيشا چيكران
نه داي ده رباره ي
ئيكچارچه يا
هه بوونى (وحدة الوجود)

جوانییا وان دلبراندنا دپه‌ریسن، ژ بهر کو نهو جها نه‌جه‌لایا وی نه، حنر ژ وا نموونه‌یا جوانیین، یا کو جوانییا خودایین (صمد) تیدا خویادکته، و په‌رستق ههر بو وی جوانیینه.

۷- د قن بهیتیدا خودی حقه ب ده‌ریایین سالوخته، و ده‌ریا ژی ههر ئافه، یا کو به‌ری نوکه خودی پین سه‌پاندى، و دبیزت: ژ بلی ئافق چو بیابان ئانکو: (به‌ست)، و مه‌به‌ست ژئی هه‌بوونا قه‌بیل دکته فالاتی و جه‌ه‌بن و کاودان تیدا په‌یدا بن داکو ئاف بیته که‌ف، ههر وه‌کی دبیته په‌قلک و جه‌مه‌د؛ ل دویف بابته (جوهر) و (مظهر) و (عرض)، بیت کو دبنه بناغیت ئیکپارچه‌یا هه‌بوونئ (وحدت الوجود)، یا کورتییا وی دبیته: جه‌وه‌هرئ هه‌بوونئ خودییه، و (مظهر)

اوئ سه‌رفه‌یا هه‌بوونیه، و (عرض) ژئ وه‌ گوه‌ورین بیت ژ کاودانیت سه‌قای دکه‌قنئ، ل ههر چار سه‌ولیت سالی.

ئه‌ف تیره یا کو مه‌لایا جزیری و سؤفیت به‌ری وی و پاشی وی پیشکیشکرین فه‌یله‌سوفئ هؤله‌ندی (باروخ سپینوزان) کو دبیته فه‌یله‌سوفئ سه‌دسالییا (۱۷) زانینئ، پین (۱۶۳۲) بووی و ل سالا (۱۶۷۷) وه‌غهر کری په‌یهند کر و ل سه‌ر ئاخفت.

۸- ههر روژ خودایین حقه د کاروباره‌کئ چیکریاندنا کار دکته، قیابت سؤفی ژ وی کاری قه‌ت دبئ ئاگه‌ه نه‌بت، و بزانت ههر خودییه ل دویف کاروباران ب به‌رده‌وامی دچت، و پین فه‌رمانا ل دویف شیانیت مه‌خلووقی زیده دکته، به‌لئ ب زیده‌کرنا شیانیت وی، و هاریکاریا به‌رده‌وام بو فریدکته ل گشت قووناغیت چوونا به‌ر ب وی فه.

۹- دبیزت: نه‌گهر نهو ئه‌و ئبلیسن خو مه‌زنکری و ژ خو نه‌گرتی خو بو ئاده‌می بچه‌مینت و د گهل ملیاکه‌تا سجدئ بو به‌بت ده‌ما خودی حقه فه‌رمان لیکری سوجدئ بو به‌بن، سررا علمئ ئیکپارچه‌یا هه‌بوونئ زانیا و پین سه‌سیابا ده‌ما چاقئ وی پی که‌قنئ دا ده‌مه‌کئ دریز ته‌کبیرا راهیت و سوجدئ بو به‌ت، ژ بهر کو دا ته‌جه‌لایا خودی د فورمئ فی چیکریئ نویدا بینت، پین خودی ب ده‌ستیت خو چیکری، و دا سوجدئ بو به‌ت و خو ئاسئ نه‌دکر.

۱۰- دبیزت: ئه‌ف چ ده‌من و چ جهن و چ سه‌متن و چ تخوین ل هه‌بوونئ و چ پیقان و هویرکاری و هژمارتن و ژماره‌نه، ب ریکا (الکیف) ئی د هه‌بوونیدا په‌یدا بووین و بووینه تیدیاربوونا (مجلئ) خودی حقه، یا سه‌یره (قدیم) یان هه‌بوونا ئیکن (الوجود الأول) کو خودی حقه ب

ئه‌ف تیره یا کو مه‌لایا جزیری و سؤفیت به‌ری وی و پاشی وی پیشکیشکرین فه‌یله‌سوفئ هؤله‌ندی (باروخ سپینوزان) کو دبیته فه‌یله‌سوفئ سه‌دسالییا (۱۷) زانینئ، پین ل (۱۶۳۲) بووی و ل سالا (۱۶۷۷) وه‌غهر کری په‌یهند کر و ل سه‌ر ئاخفت

(حادثئ) کو دبیته هه‌بوونا دووی (الوجود الثانی) یا چیکری به‌یته نیاسین، و ئه‌ف چ سالوخته‌تیت هه‌فدژن دپیدفینه په‌یدا بن، و ئه‌ف چ پیفهرن و چ نموونه نه بو نیاسینا خودی حقه ده‌یته ب کار ئینان.

۱۱- و ئه‌ف چ گوئیتت هه‌فدژن و فه‌گوه‌ازتنه ژ رامانه‌کئ بو رامانه‌کا دی یا پیدفی، و چ ریکا قیاسئ یا (منطقئ)یه، و چ نموونه‌نه ده‌یته ب کارئینان ژ بو نیاسینا خودی حقه، و چ رینازا "تولید" (۷) ئی و بابته‌ئ پیکه‌توویه، و ئه‌ف چ رووحن و ئه‌ف چ لهن ده‌یته به‌حسکرن ده‌ریاره‌ی زاتی خودی حقه.

۱۲- ده‌ریاره‌ی زاتی خودی حقه دبیزت: هیزا تیگه‌هه‌شتنا مه‌روؤقان سه‌ر ب نه‌شیانئ دچت و ب لاوازبوونئ تووش دبت ده‌ما هه‌را خو تیدا دکته، و ههر ده‌ما (دل) کو جهئ هه‌زریه ل نک سؤفیان هه‌را خو د راستیا زاتی خودی حقه‌دا دکت، ژ وی کاری فه‌دگه‌رت پین وه‌ستیای و بی هیز مام، و ههر گاغا دووباره رابیت و ده‌ست ب وی هه‌ولدانئ بکته، ئیکسه‌ر خو بی ئومید دبیت و دروینت و چو پین چیناب.

هه‌ژییه بیژین؛ کو جزیری ئه‌ف وینه پین ژ قورئانا پیروژ وه‌رگرتی ژ سووره‌تا "الملک" ده‌ما خودی حقه دبیزت: **«الذی خلق سبع سموت طباقا ما تری فی خلق الرحمن من تفوت فارجع البصر هل تری من فطور . ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیک البصر خاسئا وهو حسیر»** (۸)، ئانکو: (خودی ئه‌وه پین حه‌فت نه‌سمان ل سه‌ر ئیک چیکرین و کرینه ته‌خه، و تو مروؤ هچ جوداهیه‌کئ و کیماسیه‌کئ د چیکرین خودی دلوفاندا نابینی، و ژ بو پشتراستکرن دو جاریت دی لی بزفره و به‌ری خو بدئ، دیتنا ته دی بو ته فه‌گه‌رت راشکه‌ستی و ره‌زیل و وه‌ستیای).

جوداهمی د ناقه‌را هه‌ردو وینه‌یاندنا ئه‌وه کو ئالاقئ ده‌یته داخوازکرن ژ بو دیتنا راستیین پیخه‌مه‌ت موکمکرنا باوه‌ریین؛ د قورئانیدا (چاقه) و ل نک جزیری (دله)، ژ بهر کو جزیری سؤفیه و ئالاقئ دیتن ل نک سؤفیان دله، و دیسا دل ل نک وان جهئ هه‌رایه، و ل نک قورئانی جهئ تیدیاربوونا مه‌زناهییا خودی و شیانیت وی ئه‌سمانن، کو نهو ژی دبنه (مجلئ) پین خودی حقه و ل نک جزیری دبنه زاتی حقه ب خو، ئه‌فه ژ وی کارتیکرنئ دیار دکته یا کو قورئانا پیروژ د هه‌را جزیریدا کری، کو هیلای بکارئینانه‌کا ژ لاین وینه‌گرییا هونه‌ری فه‌ ژئ وه‌ربرگرت، و ب

ده‌ریاره‌ی زاتی خودی حقه دبیزت: هیزا تیگه‌هه‌شتنا مه‌روؤقان سه‌ر ب نه‌شیانئ دچت و ب لاوازبوونئ تووش دبت ده‌ما هه‌را خو تیدا دکته

ب قى ريكى جزيرى يى فهيله سووف بابى ئىكپارچهيا هه بوونى شروقه دكهت، و باوه ريبيا خو دهرباره ي قى باهتئى ئالوزى سو فيگه رى ديار دكهت

ژيدهر

- ۱- قورئانا پيروژ.
- ۲- ديوانا مهلايى جزيرى، تويژاندىن: تحسين دوسكى، چاپا دووا، دهزگهها سپيريز يى چاپ و وهشانى، (دهوك - ۲۰۰۵).
- ۳- موسوعة مصطلحات التصوف الاسلامى، رفيق العجم، مكتبة لبنان ناشرون، الطبعة الاولى، (بيروت - ۱۹۹۹).
- ۴- الفكر الصوفى فى ضوء الكتاب والسنة، عبدالرحمن عبدالخالق، الطبعة الثانية، مكتبة ابن

- تيمية للطباعة والنشر والتوزيع، (الكويت - ...).
- ۵- مدارات صوفية، هادى العلوى، مركز الابحاث والدراسات الاشتراكية فى العالم العربى، دار المدى للثقافة والنشر، الطبعة الاولى، (دمشق - ۱۹۹۷).
- ۶- شروقه كرنا ديوانا مهلايا جزيرى، محمد امين دوسكى، دهزگهها سپيريز يا چاپ و وهشان، چاپا ئىكئى، (دهوك - ۲۰۰۷) بهرگن ئىكئى.

پهراويز:

- (۱) ديوانا مهلايى جزيرى، تويژاندىن: تحسين دوسكى، چاپا دووى، دهزگهها سپيريز يى چاپ و وهشانى، (دهوك - ۲۰۰۵). بپ: ۱۳۱-۱۳۲.
- (۲) موسوعة مصطلحات التصوف الاسلامى، رفيق العجم، مكتبة لبنان ناشرون، الطبعة الاولى، (بيروت - ۱۹۹۹). ص ۱۶۱.
- (۳) الفكر الصوفى فى ضوء الكتاب والسنة، عبدالرحمن عبدالخالق، الطبعة الثانية، مكتبة ابن تيمية للطباعة والنشر والتوزيع، (الكويت - ...). ص ۳۵۲.
- (۴) مدارات صوفية، هادى العلوى، مركز الابحاث والدراسات الاشتراكية فى العالم العربى، دار المدى للثقافة والنشر، الطبعة الاولى، (دمشق - ۱۹۹۷). ص ۱۹۵.

- (۵) موسوعة، ژيدهرئى بهرئى، هه مان بپ.
- (۶) موسوعة، ژيدهرئى بهرئى، بپ. ۸۰۳.
- (۷) سورة القصص، الاية ۸۸.
- ريازا موعته زلايه، دبئن: خودئى كرياتت مروفي چينه كرينه، بهلكو مروفي ب خو كرياتت خو چيدكهت، بهلئ كرياتت ز كرياتت پيدا دبت، وهكى تو دارهكى ل كهسهكى بدهى، د نهجام ژان زئ چيبب و بئيشت، و كرياتت خودئى حق و مروقان ل سهر فى بنياتى شروقه دكهن، و نهفه ريبازا "أبو موسى الأشعري" به.
- (۸) سورة الملك، الاية ۳-۴.
- (۹) سورة الشورى، الاية ۱۱.
- (۱۰) سورة الانعام، الاية ۱۰۳.



جوانيهه كا بهيانى (علم البيان) دابريژت. ۱۳- د قئى بهيتيدا جزيرى باهتئى وهرگرتئى ژ قورئانا تهگوز دكهت و ههول ددهت ب هويركارى وينهئى شعري بگههينته وهرگرى، دبئت: حيههتبوونا ديدارى و بئيشيانبوونا وى ل دهمن ب چافان لئ دبئت؛ نهجامئ سهرهكى يى وئى ههولدانئيه، و پرسيارئ دكهت، و دبئت: ما كى دئى راستيا چيگهري (خالق)ى زانت ب وى چافئ چيكرى و دئى گههينته راستيا وى، نهف ههولدانه يا بئى نهجامه، و دويماهى ههر شكهستن و بنكهفتنه.

۱۴- د قئى بهيتيدا خو ژى ددهته د گهل وان كهسيئ دقئين ب دلى و چافئ بگههنه راستيا خودئى حهق، و دبئت: دانوستانديت من يئت زانينئ و دياركرنا راستيا خودئى حهق چهند نهز دريژ و دووباره بكم سهرتهنجام دئى وهكى يئت بهرى من بن، ههر دئى شكهستن و بنكهفتن بن، ژ بهركو جهوهريئ نياسينا خودئى حهق كارهكئ نه د شيانئت مروقانديه، و كهس ناگههيتئ ب عهقلئ خو، ئانكو عهقلئ مروقان يئ چيكرهيه، و چيكرى (المخلوق) نهشيئ بگههينته راستيا چيگهري (الخالق)، و نهو ب خو نهوه يئ چو نهونه وهك وى نه، و خهيال و هزر نهشين تهخمين بكن ههر وهكى قورئان دبئت: ... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ" (۹)، ئانكو ((تشتهكى وهكى وى نينه و وى گوهد ل ههر تشتهكى دبت و يئ بينايه).

و دهرباره ي ديتنا ب دلى يان ب چافئ قورئانا پيروژ دبئت: "لَا تَدْرِكُهُ الْأَبْصُرُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَرَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ" (۱۰) ئانكو: (چاف وى نابين و نهو چافا دبئت و دلوقان و شارهزايه)، مهبهست عهقله، كو كهس ب عهقلئ خو نهشيئ بگههينته راستيا وى و بزانت ل چ رهنگه.

ب قئى ريكى جزيرى يى فهيله سووف بابى ئىكپارچهيا هه بوونئ شروقه دكهت، و باوه ريبيا خو دهرباره ي قى باهتئى ئالوزى سو فيگه رى ديار دكهت، داکو وهرگر قئى راستيئى بزانت، كو ل نك وى يا گرنگه ههر كهسهك ب قئى تيورئى دهرباره ي هه بوونئ ئاشنا بت، و چو پهردال سهر نه بينت، كو نهركئ وى يئ دىنى و ريبازگه ريبه، هويقيدارين خوانده قايئ مه يئ هيژا پئ ئاشنا بت، ههر چهنده نهفه چيگه كه ژ دهريا زانينا قئى فهيله سووفئ كورد.